

Nro 36.

A' FELS. R. TSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Májusnak 6 dik napján 1794.
esztendőben.*

Hadi Történetek.

Boliö Cs. K. F. M. Lájtinántnak *Arlon* mellett történt tsatájáról, mellyről közelebb kiadott Kurirunknak 539 ik lapján egy két szóval mi is emlékeztünk, bővebb tudósítás küldetett a' Fels. hadi Kancelláriához, *Koburg* herczeg által *Catiloni* fő kvártélyából. E' szerént *April. 17* ik napján, reggeli 8 óra előtt, 35 - 40 ezer főből álló, és egynéhány colonnéra osztatott Frantzia-ság támadta meg, a' fellyebb nevezett *Austriai* Generálnak *Arlon* körül táborozott cordonját, a' ki tartván az ellenség által lejendő körül kerítetéstől, tanátsosabbnak lenni tartotta *Luxenbur-*

gig magát vissza vonni, mint gyenge corpusát a' forgandó szerentsének kotzkájára ki tenni, a' midőn mind a' Generál Stabtól való kapitány *Immer*, mind *Ferentz* fő hertzeg seregének *Obestere Gr. Nobili* hasznosan szolgáltak, a' magát vissza vont Austriai seregnek. *April.* 20-dik napján jókor reggel fel kerekedvén a' Hollándiai sereg az Orániai örökös hertzeg vezérlése alatt, meg támadta a' *Sambre* vizének bal partyán feküdt, és egynéhány erős redutákkal és sántzokkal körül keritetett Fr. tábort, és mind innen, mind a' körül belől fekvő erdőkből és helységekben ki üzte az ellenséget, 's mingyárt akkor szorosán bé zárta *Landrecy* várát, melly történetről bővebb jelentést igirt *Koburg* hertzeg a' hadi Kancelláriának. Következett napon, u. m. *April.* 21-dikén, 18 ezer főből álló Fr. corpus ütött a' *Guisi* ország úttya mellett *Gr. Bellegarde* Generál Májor kormánya alatt tanyázott vigyázó seregeinkre, és ki nyomván őket ör-álló helyeikből, számos ágyúkkal és lovassággal rakták meg azokat. Értésére esvén ezen történet *Koburg* hertzegnek, leg ottan egynéhány batallion gyalogságot, és escadron lovasságot küldött *Gr. Bellegarde* segítségére, mellyek minekelötte még oda érkezhettek volna, eggy olly hadi fortélyt gondolt a' nevezett Generál, melly által égyyszeriben vissza vettetett az ellenség, minekutánna 100 embert, 3 ágyút, és 2 haubitzáat hagyni kéntelenített volna a' tsata piatzon. — *B. Alvintzy* F. M. Lájtinántot is nyúghatatlankodtatni kezdték a' Frantziák, *April.* 8-ik napján, *la Capelli* tanyájában, a' ki is eleinte egész bátorsággal és álhatatossággal védelmezte ugyan önnön magát: mivel mindazáltal, eggy felől is eggy 10 ezer főből álló colonnében, más felől is hasonló számú ellenség mársirozott ellene, szemek láttára, a' leg szebb rendben, és minden veszteség nélkül hátrább vonta magát. Ugyan akkor, a' midőn e' történt seregeinknek jobb szárnyával, bal szárnyára is, mellynek kormánya *B. Kray* Gen. Májorra vala bizattatva, rajta tsaptak a' Frantziák, de itt sem

bóldogúlhattak; sőt a' mi nagy gyalázattyokra szolgál, 1000 embernek hátra hagyásával, vissza vettettek kevés, de bátor és vitéz seregeink által. Az Austriai és Hollándiai égyyesült seregek által el foglaltatott Fr. tábor hely alkalmas lévén *Landrecy* várának ostromoltatására, *April. 20-ik* napját követett éjjel el kezdetett a' futó sántzoknak ásatások, mellyben olly szerentsések voltak seregeink, hogy akkor még tsak égyyetlen égyy embert se velttettek el, melly dolognak folytatása, hogyha hasonló lejénd el kezdetéséhez, nem sokára ez is hatalmunk alá fog vettetni. — Minekutánna *Malgarni* és *Beaurepaire* mellett magokat bé sántzoiták, és *April. 22 ik* napján, külső örrön állott seregeinket minden felől nyúghatatlankodtatni kezdték, sőt égyy kevésbé helylyebb is nyomták volna a' Frantziák, három collonnét küldött ellenek *Koburg* hertzeg, mellynek égyyike *Gr. Bellegarde* Gen. Májor vezérlése alatt, jobbra *Louzi de France* felé marsirozott, és mind *Malgarniból*, mind más szomszéd helységekben ki nyomván a' *Sambre* vizén által üzte őket; másika *Gr. Kinsky* F. M. Lájtinánt kórmánya alatt *Beaurepaire* ellen ment, 's onnan is ki tólta kakas uraimékat; a' *harmadikat* a' *Pesáni* erdő felé vezette *B. Alvinczy* F. M. Lájtinánt, 's ottan sem engedett nékiek további maradást. — *April. 23-dik* napján semmi sem történt, azt mindazonáltal észre vették bölts és szemes hadi vezéreink, hogy az ellenség által tétetett rendelések, és mozdulások égyyenesen *Landrecy* várának ostromunk alól lejéndő fel szabaditására tzelezzanak (d).

L 2

(d.) *Landrecy*, avagy *Landrechies Hannoniának* kitsiny, de igen mesterségesen meg erősített váraskája, holott már a' *Sambre* vizén akár melly terhes hajókkal is lehet hajókázni. Ennekelőtte az *Austriai* *Belgyiomhoz* tartozott, hanem a' *Pyrenéusi békességben* (melly 1659-ik

Báró *de Vins* hadi Tármasternek *Turinból* ide érkezett tudósi és szerént, sok helyeken próbát tettek Pedemontziumnak határain a' Frantziák; de mindenütt szerentsétlenek voltak. — *Saorgió* mellett néhány tetőknek el foglalhatása által tsak nem el zárták az oda bé vivő útakat; hanem az égyesült Austriai és Szárdiniai seregek által onnan is le üzettettek. A' *Génuai* respUBLICÁNAK földére lett erőszakos bé menetelekből azt a' következtést húzzák ki vezérjeink, hogy egész erejeket Pedemontzium ellen akarja az ellenség fordítani. — *Ferdinánd* Austriai fő hertzeg, *Lombárdiának* kapitánya szükségesnek lenni itilvén a' *Turini* udvarral, és Pedemontziumnak táborozó seregeinkel való égyességének további fenn tartatását, két batallion gyalogságot, és egy escadron Uhlánusokat küldött *Asti* környékének fedezésére. Továbbá, mivel naponként szaporodik a' *Génuai* földön táborozó Frantzia seregeknek száma, és nemtsak a' Szárdiniai, hanem az Austriai házhoz tartozó Pedemontziumi tartományokra is közzörülik fogait, el kerülhetetlenül szükségesnek itilte ő hertzega, *Antal* fő hertzeg magyar gyalog regementéből két bataliont, a' *Gyulai* szabad seregéből, egy osztályt, *Alessandriába*; *Alvinczi* gyalog regementyét egy *Slavinus* batalionnal *Tortonába*; *Reisky* regementéből két, *Strássoldó* regementéből pedig egy bataliont *Lódiba*, és az eddig *Cremonában* kvártélyo-

esztendőben az úgy nevezett Faczán szigetben szeresztetett a' Frantziák és Spanyólok közt) XIV Lajos Fr. királynak engedtetett. Eugenus Szabaudiai hertzeg, Austriának legfőbb hérosa, 1712 ik esztendőben meg szállotta azt a' Frantziák és Austriakusok közt támadott hadakozás alatt; hanem Albemarle Grófnak Denain alatt történt szerentsétlen ütközete miatt, kéntelen volt annak vittatását félbe szakasztani.

zott Uhlánusoknak égyik divisióját ugyan *Páviába* küldeni.

Kortrickból, Austriai Flandriának fő és nevezetes városából, *April.* 19-ik napján iratott magános levéből olvasunk egy különös hadi történetet, melly rendkívül való ditsiretére szolgál az Angliai Uhlánusoknak. *Bouille* Fr. Marchiónak vitéz fia, a' Britanniai Uhlánusoknak Obestere nagyon el ragadtatván buzgó vérének heve által, sokkal közelebb ment az ellenséghez, mint sem kellett volna, és ámbár rendkívül való vitézséggel viselte légyen is magát, még is mindazáltal el nem kerülhette a' patriótáknak kezeiket, a' kik el fogván, 's meg esmévén ötet, illyetén szókkal vigasztalták: *Várj, úgymond, hólnap a' guillotinéen fog a' fejed tántzolni.* Látván a' Brittus Uhlánusok kedves ifjú Obestereknek veszedelmébe lett esését, meg búsúlt oroszán módjára rohantak az ellenségre, és sokakat *Plutó* eleibe küldvén közülök, szerentséssen ki mentették ötet gyilkosainak markokból. A' nevezett marehiónak inasai közül egy ki költözött Frantzia leg inkább buzgott kedves urának meg szabadittatásában, 's maga három Sansculottot terített a' földre, ennekfelette annyit meg sebesített közülök, hogy felső ruhája, nyakravalója, 's inge is ugyan izzadott a' vértől.

Trierből, avagy *Trevirumból* illyetén foglaltatú levél érkezett hozzánk: A' *Merzkircheni* sántzoktól fél órányira táborozott Fr. sereg, bé nem mervén várni a' *Hundsrückenből* segítségünkre sielő Prusszus seregeket, fel szedték vették sátor-fáikat, 's vissza mentek *Sierki* táborjokba. Az Austriai lovasság utánnok eredvén, sokat le szabadalt közülök, 's egynéhányat el is fogott. — — *Melas* Generál itten is győzedelmi koronát kötött magának, a' kórmánya alatt lévő seregek hitel felett való akadályokkal küzködtenek, 's talám többet szenvedtek az eleség szüksége, mint az ellenség tüze és fegyvere miatt; még is meg nem tsüggedett vitézi szívek, el nem aludott tüzők.

Nem másnak, hanem ezeknek a' semmi veszedelemtől nem irtódzó *Márs* fiainak köszönhetik a' *Treviriek* az ellenség fenyegetődzéseitől lett megmenekedéseket, a' minthogy meg is mutatták irántok való háládatosságokat, nemcsak elegendő ételt és italt, hanem e' mellett 2000 forintot küldvén az éhség és szomjúság miatt megfáradott vitézeknek megjutalmaztatásokra. Úgy hallatik, hogy *Arlont* vissza vette *Boliö* Generál az ellenségtől, erővel é, vagy az ellenségnek onnan lett szabados elmenetele után, bizonyossan nem tudjuk?

A' *Brüsszeli* levelek ekként szóllanak az *Aprilisnek* 17 ik és 18 ik napján történt tsatákról, és az akkor szerzett győzödelemről: Még ennél nevezetesebb tsata nem történt az idén, mellyben nemcsak az égyyesült, hanem a' patrióta seregek is, vitézekhez illendő módon viselték magokat, de végtére is kéntelenek vóltak a' győzöldelmi koronát az elsőbkeknek engedni. A' *Hassusok* is újjobban meg bizonyították azt vitézitetek által, hogy ők meg érdemlik a' *Hassus* nevet, 's el nem távoztak öseiknek ditsiretes nyomdokaitól. A' *Denaini* Fr. sántzokból esső módra hüllott reájok az ágyú golyóbis, még is meghágták azokat, 's ki verték onnan ellenségeiket. Itten áldozta fel az ifjú Gr. *Pálffy* is a' *Szerviai* szabad seregnek kapitánnya, vitézi életét. Nemcsak a' *Caesar* nevű Frantzia tábornak, hanem más erős sántzoknak is birtokában vagynak immár az égyyesült seregek — külső tábori őrállóink már *Picardiának* földén állanak, *Koburg* hertzegnek fő kvártéllya pedig *Bochainban*, *Guise* és *Landrecy* közt vagyon.

A' *Londoni* levelek erőssitik, hogy a' *Hágai* congressusban a' végeztetett vólna el, hogy 90 ezer főből álló Prusszus sereg hadakozzon ez idén a' Frantziák ellen, kik közzül 32 ezer *Britannia* zsóldba vétetett fel, és a' *Yorki* hertzeg ármádiájával fog öfzve kaptsoltatni, 20 ezer pedig a' Császár költségén fog tartattatni, 's a' *Rajna* mellett lévő *Austriai* seregek mellett maradni. —

Hood Anglus Admirál azzal az izenettel küldötte *Cock* kapitányt az Admirálitáshoz, az az, a' ten-geri dolgokat folytató és igazgató kótmány ízék-hez, hogy mivel erőseknek lenni találta Bastiá-ban a' Frantziákat, és a' *Paoli* Generál pártjá-ra állott Korsusok is kevés segítségére vóltanak: kéntelen vólt *Bastiát* Korsikának fő és leg erős-sebb városát az ostrom alól fel oldozni, 's hajó-ra űltetni hadi seregeit.

* * *

Tegnap előtt dél után érkezett ide *Zetzwitch* vasas regementéből való kapitány *Klee*, mint ku-rir azon újjabbi győzödelemnek kellemetes hiré-vel, mellyet múlt hólnapnak 26 dik napján vette-nek *Catillon* mellett az égyyesült Austriai Anglus és Hassus seregek a' Frantziákon, mellynek kez-dete, folyása, és végezete ekképen adattatik elő a' *Bétsi* hadi Kancellária által: Az Austriai Belgio-mi hódolásnak *April*. 23 dik napján lett végbe menetele után, mingyárt más nap a' táborozó seregekhez ment a' Felséges Császár, meg szem-lélte és meg vizsgálta azoknak fekvéseket, és mint-ha előre meg érzette vólna a' következendő vias-kodást, illendő és hasznos rendeléseket tétetett. Más nap, u. m. *April*. 26 dik napján mingyárt a' napnak fel kelése után négy colonnében ment az ellenség seregeinkre, és a' mint hozzá lehetett vetni, minden colonné 25 - 27 ezer emberből ál-lott. Egész erejét seregeinknek jobb és bal szár-nyaira fordította, és vissza is nyomta az utólsób-bat *Troisvilles* mellett; hanem bezzeg el is vette vakmerő bátorságának érdemlett jutalmát. Mi-vel ellenek küldvén a' *Yorki* hertzeg a' *Zetzwitch* vasas regementet, az Anglus gárdát, és néhány könnyű szerű lovas escadronokat, annyira meg zavarta a' Frantziákat, hogy nemtsak 35 ágyú-i-kat, eggnéhány ezer embereiket, sőt még kór-mányozó vezérjeket is *Chapuy* Generál, a' ki el fogattatott a' győzödelmesek által el vezítették, a' többi pedig nagy félelem és zürzavar közt

futott *Cambrayig* vizsza. — Seregeinknek bal szárnya ellen, mellyet Báró *Alvinczy* F. M. Lájtinánt kórmányoz vala, ment Fr. colonné erőszakosan által menvén a' *Helpe* vizén, *Priches* alatt hadi rendbe állott, 's mingyárt hozzá kezdett a' viaskodáshoz, mellyben említett vitéz hazánkfia B. *Alvinczy* sebet is kapott. Értésére adatván e' történet Fels. Urunknak, *Károly* fő hertzeget küldötte azon corpusnak kórmányozására, a' ki Gr. *Kinsky* hadi Tármaster vezérlése alatt két bata- liont küldvén az említett helységnek védelmezésére, olly hathatosan belé vágta az ellenségnek rendjeibe a' lovasok, hogy egyszeriben vissza ment a' *Helpe* vizén, és itten is számos embert és ágyút vesztett el. Seregeinknek derekára ütött Fr. col- lonne *Schmerzing* F. M. Lájtinánt által hasonló szerentsével verettetett vizsza. A' fent említett kurirnak *Klee* kapitánynak el indulásakor még az ellenségnek üzésében lévén vitézeink foglalatosa- k, sem a' Frantziák', sem a' mi vesztéségünket meg nem lehetett határozni, annyit mindazonáltal tu- dunk általa, hogy sokkal több vesztésege vólt az ellenségnek, mint minékünk. Az el fogattatott patriótáknak száma 1500 ra, a' nyert ágyúknak száma pedig 50 darabra ment. A' viaskodás reg- geli 4 órától fogva setét estig tartott — a' *Lan- drecy* erősségből ki tsapott Frantziákat is szeren- tséssen vissza üzték vitézeink. Az egész történet- ről bővebb tudósítást fogunk kapni, és bizonyos- san közleni Érd. Olvasóinkal.

*

*

*

Az Austriai Belgyiomi hódolás múlt hólnap- nak 23-dik napján ment végbe, erről is környül- állásosan fogunk jövő alkalmatossággal irni.

*

*

*

A' mái postán azoknak küldöm az *Alma- nakot*, a' kik a' 400 — 500 numerusú coperták alatt olvassák a' *Magyar Kurirt*.